

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 349/2024-172

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľiek **H.K.T., a.s. v dodatočnej likvidácii**, Panenská 24, Bratislava, IČO 35 701 731, a **SKKP, k.s.**, Panenská 24, Bratislava, IČO 36 869 732, zastúpených Advokátskou kanceláriou Korytár s.r.o., Sladovnícka 13, Trnava, proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I č. k. 26Cb/71/2016-658 z 29. novembra 2017, rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 3Cob/215/2018-796 zo 17. apríla 2019 a uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Obdo/41/2021 z 13. septembra 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkové okolnosti prípadu

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. decembra 2022 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľiek obchodnej spoločnosti H.K.T., a.s., v dodatočnej likvidácii (ďalej len „sťažovateľka I“) a obchodnej spoločnosti SKKP, k. s. (ďalej aj „sťažovateľka II“; spolu ďalej aj „sťažovateľky“), ktorou sa domáhajú vyslovenia porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy (v petite pravdepodobne omylom uvedený čl. 48 ods. 2 ústavy, pozn.), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietrahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie, práva na prejednanie veci pred nestranným a nezávislým súdom a na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 26 Cb/71/2016-658 z 29. novembra 2017 (ďalej aj „napadnutý rozsudok okresného súdu“), rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3Cob/215/2018-796

zo 17. apríla 2019 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2Obdo/41/2021 z 13. septembra 2022 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“). Navrhujú, aby ústavný súd zrušil napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov a vec im vrátil na ďalšie konanie, priznal im primerané finančné zadost'učinenie v sume 30 000 eur a náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom.

2. Vec s'ťažovateľiek (vedená pod sp. zn. Rvp 2925/2022) bola pôvodne náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov pridelená sudkyňi spravodajkyňi Jane Laššákovej ako členke druhého senátu ústavného súdu. S'ťažovateľky vzniesli proti sudkyňi spravodajkyňi 30. mája 2023 námietku zaujatosti, o ktorej rozhodol ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 320/2023-16 z 29. júna 2023 tak, že sudkyňa Jana Laššáková nie je vylúčená z konania a rozhodovania veci. O opätovnej námietke zaujatosti uplatnenej s'ťažovateľkami 17. augusta 2023 proti sudkyňi Jane Laššákovej rozhodol ústavný súd totožne a uznesením č. k. III. ÚS 454/2023-18 z 20. septembra 2023 ju nevyhlúčil z konania a rozhodovania o ústavnej s'ťažnosti s'ťažovateľiek.

3. Podaním z 21. septembra 2023 s'ťažovateľky vzniesli proti sudkyňi Jane Laššákovej ďalšiu (v poradí tretiu) námietku zaujatosti, ktorou sa však už ústavný súd nezaoberal, keďže sudkyňi Jane Laššákovej zanikla 30. septembra 2023 funkcia ústavnej sudkyne. Na zasadnutí pléna ústavného súdu 27. septembra 2023 bol schválený Dodatok č. 2 (ďalej len „dodatok“) k Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2023 do 31. decembra 2023 (ďalej len „rozvrh práce“), ktorý nadobudol účinnosť 1. októbra 2023. V súlade s čl. I bodom 5 dodatku bola predmetná vec, keďže ide o vec pridelenú do 30. septembra 2023 sudkyňi Jane Laššákovej, ktorá nebola k tomuto dňu vybavená odložením podľa § 53 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ani v nej nebolo vydané rozhodnutie, ktorým sa konanie pred ústavným súdom končí, pridelená sudcovi spravodajcovi Ivanovi Fiačanovi, ktorý sa v súlade s čl. I bodom 1 dodatku stal členom druhého senátu ústavného súdu.

4. Na základe skutočností oznámených sudcom spravodajcom Ivanom Fiačanom ho ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 594/2023-6 z 9. novembra 2023 vylúčil z konania a rozhodovania vo veci s'ťažovateľiek podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde. V zmysle čl. III bodu 1 písm. b) rozvrhu práce a v súlade s čl. III bodom 3 rozvrhu práce bola vec s'ťažovateľiek pridelená sudcovi spravodajcovi Rastislavovi Kaššákovi, proti ktorému vzniesli s'ťažovateľky podaním z 19. januára 2024 námietku zaujatosti. Uznesením č. k. III. ÚS 88/2024-15 z 8. februára 2024 ústavný súd rozhodol, že sudca Rastislav Kaššák nie je vylúčený z konania a rozhodovania o ústavnej s'ťažnosti s'ťažovateľiek. Podaním z 21. februára 2024 s'ťažovateľky vzniesli proti sudcovi Rastislavovi Kaššákovi ďalšiu, v poradí druhú námietku zaujatosti a následne podaním z 22. marca 2024 tretiu námietku zaujatosti, o ktorých rozhodol ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 225/2024-29 z 18. apríla 2024 tak, že sudcu Rastislava Kaššáka nevyhlúčil z konania a rozhodovania o ústavnej s'ťažnosti s'ťažovateľiek. O následnej (v poradí štvrtej) námietke zaujatosti s'ťažovateľiek ústavný súd rozhodol identicky a uznesením č. k. III. ÚS 348/2024-27 z 27. júna 2024 nevyhlúčil sudcu Rastislava Kaššáka z konania a rozhodovania preskúmvanej veci, preto bola vec prerokovaná v druhom senáte ústavného súdu v zložení uvedenom v záhlaví tohto uznesenia (§ 47 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

5. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že sťažovateľka I bola od roku 1996 majiteľkou akcií na základnom imaní obchodnej spoločnosti ECO-INVEST, a. s. Dňa 21. júla 2000 sťažovateľka I podala návrh na vyhlásenie konkurzu. Konkurzný súd uznesením z 5. septembra 2000, ktoré nadobudlo právoplatnosť 11. septembra 2000, zamietol návrh na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku dlžníka (sťažovateľky I). Na základe návrhu právneho zástupcu sťažovateľky I registrový súd uznesením z 29. septembra 2000 vymazal sťažovateľku I z obchodného registra.

6. Sťažovateľka I podala 28. decembra 2015 návrh na dodatočnú likvidáciu majetku už zaniknutej obchodnej spoločnosti. Okresný súd uznesením z 8. apríla 2016 nariadil dodatočnú likvidáciu sťažovateľky I a ako likvidátorku ustanovil sťažovateľku II. Dňa 11. mája 2016 sťažovateľka I podala žalobu proti žalovanému [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „žalovaný“), o určenie majiteľa akcií, alternatívne o náhradu škody. Na základe návrhu žalovaného z 23. decembra 2016 okresný súd uznesením sp. zn. 36CbR/301/2015 zo 17. marca 2017 odvolal sťažovateľku II ako likvidátora sťažovateľky I a menoval za likvidátora spoločnosť Slovenská správcovská a reštrukturalizačná, k. s. (ďalej len „likvidátor II“). Po odvolaní sťažovateľky II ako likvidátorky krajský súd uznesením sp. zn. 4Cob /171/2017 z 28. septembra 2017 potvrdil uznesenie okresného súdu. Najvyšší súd o dovolaní sťažovateľky II rozhodol uznesením sp. zn. 3Obdo/13/2020 z 30. marca 2020 tak, že zrušil rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Dôvodom zrušenia bola vada zmätočnosti, keďže návrh žalovaného na odvolanie likvidátora mal okresný súd posúdiť v samostatnom konaní, a teda v konečnom dôsledku rozhodoval o návrhu nesprávne obsadený súd.

7. Následne vo veci samej okresný súd rozhodol napadnutým rozsudkom, ktorým žalobu sťažovateľky I ako nedôvodnú zamietol. O odvolaní sťažovateľky I krajský súd rozhodol napadnutým rozsudkom tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu obe sťažovateľky podali dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodili z § 420 písm. e) a f) a § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“).

8. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľiek odmietol ako oneskorene podané podľa § 447 písm. a) CSP a žalovanému priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania. V odôvodnení zhrnul, že konanie vedené okresným súdom sa začalo 11. mája 2016 doručením žaloby sťažovateľky I, konajúc prostredníctvom likvidátorky, a to sťažovateľky II. V priebehu konania bol likvidátor (sťažovateľka II) odvolaný zo svojej funkcie a ustanovený likvidátor II. Funkcia sťažovateľky II ako likvidátora sťažovateľky I sa obnovila až uznesením najvyššieho súdu z 30. marca 2020, teda až po tom, ako sa právoplatne skončilo súdne konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 26Cb/71/2016. Dovolanie podal právny zástupca sťažovateľky II 3. novembra 2020, ktorej funkcia likvidátora „sa obnovila vyššie uvedeným rozhodnutím najvyššieho súdu a ktorý sa s rozsudkami oboznámil po prevzatí spisovej agendy vedenej likvidátorom II, a to dňa 02.10.2020, ktorý protokol tvorí súčasť súdneho spisu“. Podľa dovolacieho súdu je z obsahu súdneho spisu zrejmé, že napadnuté rozsudky okresného súdu a krajského súdu boli v priebehu konania doručované likvidátorovi II, v tom čase riadne vykonávajúcemu funkciu likvidátora v spoločnosti sťažovateľky I, ktorému bol napadnutý rozsudok krajského súdu doručený 25. júna 2019, opakovane 12. septembra 2019, pričom likvidátor II voči tomuto rozhodnutiu dovolanie nepodal. Posledný deň lehoty na podanie dovolania tak pripadol na 12. november 2019 (utorok). Sťažovateľky sa podľa názoru dovolacieho súdu mylne domnievajú, že dovolanie podali

včas, hoci je zrejmé, že ak dovolanie podal právny zástupca sťažovateľky II „až dňa 03.11.2020 o 17:36 hod. (č. l. 841 spisu), to znamená po lehote, ktorá uplynula dňa 12.11.2019“, podali dovolanie oneskorene. Pri posudzovaní dodržania lehoty na podanie dovolania najvyšší súd poukázal na svoje rozhodnutie sp. zn. 2Obdo/15/2021 z 19. augusta 2021, ktoré je analogicky aplikovateľné na procesnú situáciu prejednávaného sporu.

II.

Argumentácia sťažovateľiek

9. Sťažovateľky v ústavnej sťažnosti rozsiahlo opisujú skutkové okolnosti priebehu nariadenia dodatočnej likvidácie sťažovateľky I, výmeny likvidátora a rozhodovania všeobecných súdov o žalobe. Napadnuté rozhodnutia považujú za arbitrárne a svojvoľné, pričom tvrdia, že v nich absentuje akékoľvek právne relevantné zdôvodnenie k zásadným právnym názorom sťažovateľiek. Súčasne okresný súd a krajský súd odňali sťažovateľke II možnosť konať pred súdom, pretože jej nedoručili napadnuté rozsudky napriek tomu, že nebolo rozhodnuté o zmene likvidátora I na likvidátora II. Najvyšší súd sa s touto okolnosťou nevysporiadal, nezdôvodnil uplynutie lehoty sťažovateľke II a súčasne sa nezaoberal ani porušením § 80 CSP z dôvodu nevydania uznesenia o zmene účastníka konania. Súčasne okresnému súdu a krajskému súdu vytykajú, že nevykonali navrhnuté dôkazy, nedostatočne zistili skutkový stav veci a vyvodili z neho nesprávne právne závery, pričom nijako neskúmali spis vedený Strediskom cenných papierov a.s. Výklad právnych noriem konajúcimi súdmi hodnotia sťažovateľky ako ústavne nekonformný. K porušeniu ich práv na súdnu ochranu a na spravodlivý proces malo dôjsť nesprávnym právnym posúdením nárokov sťažovateľky I, ktoré je ústavne neakceptovateľné a ktoré zásadným spôsobom popiera zmysel a účel právnych predpisov aplikovateľných na daný prípad. Konajúce súdy odmietli všetky návrhy na vykonanie dokazovania a neuviedli žiadny právny názor k nedostatku nadobúdacieho právneho titulu prevodu akcií sťažovateľky I na žalovaného. V súvislosti s výsledkom sporu bolo porušené aj základné právo sťažovateľiek vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, ako aj ich právo na ochranu majetku na podľa čl. 1 dodatkového protokolu, keďže súdy „nezákonne“ bez vykonania dokazovania a nesprávnym právnym posúdením veci rozhodli, že nárok k akciám emitenta ECO-INVEST, a.s., a ECO-INVESTMENT, a.s., je nedôvodný.

10. K porušeniu ich základného práva na prejednanie veci pred nezávislým súdom došlo podľa sťažovateľiek z dôvodu, že k prejednaniu a rozhodnutiu veci došlo pred vylúčenými sudcami okresného súdu a krajského súdu, a to s ohľadom na obsah komunikácie Threema. Napadnutý rozsudok okresného súdu vydala sudkyňa ovplyvnená tretími osobami a rozhodla v prospech žalovaného. Sťažovateľky sú presvedčené, že existujú pochybnosti o nezáujatosti krajského súdu z dôvodu podozrení z manipulácie pri pridelení vecí (rovnakému) odvolaciemu senátu, ktorý rozhodoval o neodkladnom opatrení a následne aj o veci samej. V súdnom spise je viacero záznamov o nahliadaní do spisu zo strany vyšetrovateľov NAKA, čo vyvoláva aj pochybnosti o nátlaku na konajúceho sudcu okresného súdu.

11. Sťažovateľkami označené práva boli podľa ich názoru porušené aj napadnutým uznesením, keďže najvyšší súd sa nevysporiadal so všetkými namietanými skutočnosťami a nezdôvodnil uplynutie lehoty na podanie dovolania. Tiež sú presvedčené, že dovolací senát nebol zjavne ustanovený náhodným výberom, pretože riadne nevysvetlil rozdielne časy v pridelení veci.

Sťažovateľky totiž disponujú potvrdením o pridelení veci dovolaciemu senátu, z ktorého je zrejmé, že potvrdenie v spise obsahuje iný čas náhodného pridelenia veci v porovnaní s časom uvedeným v informačnom systéme, kde je evidovaný neskorší čas pridelenia („o 4 min 18 sekúnd“). Tieto časy musia byť rovnaké, ako vyplýva z vlastných zistení sťažovateľiek, ktoré im navyše potvrdilo Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) ako správca centrálného informačného systému súdneho manažmentu. V danej veci preto došlo k porušovaniu zákonnej požiadavky na náhodné pridelenie veci senátu najvyššieho súdu, čím bolo dotknuté právo sťažovateľiek na zákonného sudcu.

12. Sťažovateľky tiež poukazujú na prieťahy v konaní, ktoré od podania žaloby až po vydanie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu trvalo viac ako šesť rokov napriek tomu, že sa podľa ich názoru nevyznačovalo skutkovou, právnou a procesnou zložitou.

13. V podaní doručenom ústavnému súdu 2. augusta 2023 tretia osoba (██████████) navrhla, aby si ústavný súd vyžiadal od orgánov činných v trestnom konaní komunikáciu THREEMA medzi ██████████ a ██████████ týkajúcu sa „kauzy ██████████“, a v podaní doručenom 9. augusta 2023 sťažovateľky navrhli na základe predložených medializovaných informácií, aby ústavný súd zabezpečil vyšetrovací spis, ktorého predmetom je obvinenie ██████████ a ██████████ vo veci ovplyvňovania konania, ktoré je predmetom ústavnej sťažnosti.

III.

Vyjadrenie najvyššieho súdu a replika sťažovateľiek

14. Pred samotným predbežným prerokovaním ústavnej sťažnosti si ústavný súd podľa § 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde vyžiadal vyjadrenie najvyššieho súdu k dôvodom ústavnej sťažnosti, najmä k námietke porušenia základného práva sťažovateľiek na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, ako aj ich práva na prejednanie veci pred nestranným a nezávislým súdom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Následne sa sťažovateľkám umožnil vyjadriť k doručenému stanovisku dovolacieho súdu.

III.1. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

15. Najvyšší súd vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti sp. zn. KP 3/2024-40, Obpj 2/2024 z 26. januára 2024 vo vzťahu k námietke sťažovateľiek týkajúcej sa podozrení z manipulácie spisu pri pridelení veci dovolaciemu senátu 2 Obdo uviedol, že správcom centrálného informačného systému súdneho manažmentu je ministerstvo, ktoré je ako jediné oprávnené na zodpovedanie nesúladu daného časového posunu. Z predmetného posunu však aj tak nevyplýva, že by došlo k prideleniu veci inému dovolaciemu senátu, keďže za každých okolností náhodného pridelenia veci bol určený dovolací senát 2 Obdo, čím je podľa názoru dovolacieho súdu možné dospieť k záveru o nedôvodnosti uvedenej sťažnostnej námietky.

III.2. Replika sťažovateľiek:

16. Sťažovateľky vo svojej replike doručenej ústavnému súdu 19. februára 2024 poukazujú na odpoveď ministerstva z 19. decembra 2022, v zmysle ktorého dátumová pečiatka nemôže

byť rozdielna a zároveň ani dátum a čas nemôžu byť rozdielne. Zotrvávajú preto na svojej argumentácii o „*nezákonne ustanovenom*“ senáte dovolacieho súdu, ktorý nebol vybratý na základe náhodného výberu. Vyjadrenie najvyššieho súdu sťažovateľky označujú ako nesprávne a nepravdivé, pričom podľa ich názoru došlo k zjavnému ovplyvňovaniu senátu [REDACTED], resp. jeho právnym zástupcom. V ďalšej časti svojho vyjadrenia opakujú svoje námietky uplatnené už vo svojej ústavnej sťažnosti týkajúce sa porušenia ich základného práva na zákonného sudcu v konaní vedenom krajským súdom a ich základného práva na súdnu ochranu a práva vlastníť majetok, spochybňujúc právne závery konajúcich súdov o platnom prevode akcií emitenta ECO-INVEST, a.s.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

17. Jadrom ústavnej sťažnosti je námietka porušenia označených práv podľa ústavy, dohovoru a dodatkového protokolu napadnutými rozsudkami okresného súdu a krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu z dôvodu ich arbitrárnosti a nedostatočného odôvodnenia. Z hľadiska argumentácie uplatnenej sťažovateľkami v ústavnej sťažnosti ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že nimi formulované námietky sú obsahovo totožné s tými, ktoré predostreli v ich dovolaní proti napadnutému rozsudku krajského súdu.

IV.1. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy, práva podľa č. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým rozsudkom okresného súdu:

18. Pri posudzovaní tejto časti ústavnej sťažnosti ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že jeho právomoc rozhodovať o ústavných sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (II. ÚS 523/2014, III. ÚS 514/2017). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (IV. ÚS 115/07, II. ÚS 585/2018, II. ÚS 273/2019).

19. Sťažovateľka I mohla proti napadnutému rozsudku okresného súdu podať odvolanie (čo aj využila), o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu rozhodnúť o tej časti ústavnej sťažnosti, ktorá smeruje proti napadnutému rozsudku okresného súdu. Ústavný súd preto túto časť ústavnej sťažnosti pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie.

IV.2. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy, práva podľa č. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým rozsudkom krajského súdu:

20. Podľa § 132 ods. 2 a 3 zákona o ústavnom súde je ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd. Ústavný súd neodmietne prijatie ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť, ak sťažovateľ preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

21. Ústavný súd sa už v minulosti zaoberal situáciami, ak strana v konaní podala mimoriadny opravný prostriedok zjavne po lehote (a dovolanie bolo odmietnuté ako oneskorene podané), prípadne dovolaním napadla rozhodnutie, proti ktorému samotný Civilný sporový poriadok vylučoval podanie dovolania (a dovolanie preto bolo odmietnuté pre neprípustnosť), a následne sa strana sporu ako sťažovateľ pred ústavným súdom domáhala aplikácie § 124 zákona o ústavnom súde.

22. Princíp zachovania lehoty po podaní dovolania aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ako aj zákonná úprava počítajúca plynutie lehoty dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku však v každom prípade predpokladajú riadne využitie mimoriadneho opravného prostriedku. O riadnom využití mimoriadneho opravného prostriedku nemožno hovoriť v prípade, ak je podaný neoprávnenou osobou, je podaný po lehote, je podaný bez povinného právneho zastúpenia advokátom, prípadne ak je podaný proti rozhodnutiu, proti ktorému právna úprava možnosť podať mimoriadny opravný prostriedok nepripúšťa. V opačnom prípade by totiž bola pripustená možnosť špekulatívneho predlžovania lehoty na podanie ústavnej sťažnosti (m. m. II. ÚS 91/2019, II. ÚS 232/2019, II. ÚS 595/2020).

23. Ústavný súd vo vzťahu k zachovaniu lehoty na podanie ústavnej sťažnosti proti rozhodnutiu odvolacieho súdu na podklade podaného dovolania tiež už uviedol, že zachovanie lehoty na podanie ústavnej sťažnosti proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je vylúčené v prípadoch, v ktorých je neprípustnosť dovolania daná *ex lege* (III. ÚS 674/2014), prípadne je dovolanie podané neoprávnenou osobou alebo zjavne oneskorene (II. ÚS 13/2022).

24. Je nepochybné, že ak právny poriadok poskytuje oprávneným osobám právne prostriedky na ochranu ich práv, je v ich záujme, aby svoje práva bránili aktívne a efektívne. Sťažovateľky lehotu na podanie dovolania proti napadnutému rozsudku krajského súdu zmeškali, čím sa zároveň svojím vlastným konaním zbavili možnosti preskúmania rozhodnutia odvolacieho súdu z pohľadu existencie tvrdených dovolacích dôvodov. Pokiaľ preto podali dovolanie až po uplynutí zákonom stanovenej lehoty v zmysle § 427 ods. 1 CSP, pričom mohli a mali vedieť, že dovolanie v takomto prípade bude odmietnuté bez vecného prieskumu, o nápravu vlastného pochybenia sa nemôžu uchádzať v konaní pred ústavným súdom (m. m. II. ÚS 445/2015), a to predovšetkým za situácie, že ich dovolacie námietky sa výrazne prekrývajú s námietkami prezentovanými v ústavnej sťažnosti.

25. Ústavný súd tak uzatvára, že v prípade sťažovateľiek (kvalifikovane právne zastúpených) nemožno hovoriť o účinnom vyčerpaní opravného prostriedku, ktorý mali k dispozícii na ochranu svojich namietaných práv. Preto v tejto časti ústavný súd odmietol ich ústavnú sťažnosť ako neprípustnú podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

IV.3. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a práv podľa č. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

26. Podľa názoru sťažovateľiek najvyšší súd porušil ich právo na súdnu ochranu, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie tým, že dovolanie bez meritórneho prieskumu odmietol ako oneskorene podané a nevysporiadal sa so všetkými namietanými skutočnosťami, preto jeho rozhodnutie označujú ako arbitrárne.

27. Právna konštrukcia dovolania je z hľadiska jeho prípustnosti koncipovaná tak, že dovolaciemu súdu umožňuje preskúmavanie len tých rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré možno považovať za meritórne (vo veci samej), alebo rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, podané v lehote podľa čl. 427 odsek 1 CSP. Sťažovateľky však podali dovolanie proti napadnutému rozsudku krajského súdu po uplynutí zákonnej lehoty, a preto bolo ich dovolanie najvyšším súdom odmietnuté podľa § 447 písm. a) CSP ako oneskorene podané, v dôsledku čoho ani nemohlo dôjsť k meritórnemu posúdeniu ich výhrad proti napadnutému rozsudku krajského súdu.

28. Právo na súdnu ochranu, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie, ktorého súčasťou je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom procese zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za ktorých splnenia občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011, III. ÚS 161/2022). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (III. ÚS 550/2012, IV. ÚS 161/2012, II. ÚS 98/2017, II. ÚS 390/2023), a nie do právomoci ústavného súdu.

29. Po náležitom oboznámení sa s dôvodmi napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ktorým bolo dovolanie sťažovateľiek proti napadnutému rozsudku krajského súdu odmietnuté ako oneskorene podané, ústavný súd konštatuje, že v kontexte uplatnenej sťažnostnej argumentácie v ňom neidentifikoval žiadny ústavnoprávny deficit, ktorý by odôvodňoval prijatie ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie. Práve naopak, ústavný súd považuje odôvodnenie namietaného rozhodnutia (body 56 až 59) za dostatočné, argumentačne konzistentné, rešpektujúce na vec dopadajúcu právnu úpravu v kontexte rozhodných skutočností. Argumentácia sťažovateľiek predostretá v ústavnej sťažnosti je pritom len vyjadrením ich nespokojnosti s výsledkom konania o podanom dovolaní, pričom okrem pomerne všeobecne koncipovanej výhrady o arbitrárnosti napadnutého uznesenia však sťažovateľky v ústavnej sťažnosti nerozvíjajú žiadnu konkrétnu ústavnoprávnu argumentáciu vo vzťahu k záveru najvyššieho súdu o oneskorení podaní ich dovolania a tento ani relevantným spôsobom nespochybňujú. Ak sťažovateľky najvyššiemu súdu vytýkajú, že sa nezaoberal ich uplatnenými dovolacími námietkami, týkajúcimi sa nesprávneho právneho posúdenia veci a pochybeniami pri vykonávaní dokazovania a doručovaní súdnych rozhodnutí, je celkom zjavné, že v dôsledku odmietnutia dovolania pre jeho oneskorenosť sa nimi ani nemohol zaoberať.

Z týchto dôvodov ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť v časti namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

30. Namietané porušenie základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, ako aj ich práva na prejednanie veci pred neustranným a nezávislým súdom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sťažovateľky odôvodňujú podozreniami z manipulácie pri pridelení ich veci senátu najvyššieho súdu (bod 11 tohto uznesenia), a to z dôvodu rozdielného času uvedeného na potvrdení o pridelení dovolania sťažovateľiek dovolaciemu senátu 2 Obdo (na potvrdení bol uvedený dátum a čas 7. máj 2021 o 8:33:10 h, pozn.) a na potvrdení o náhodnom pridelení veci tomu istému dovolaciemu senátu Spr. 1883/22 vystavenom na žiadosť sťažovateľiek 5. decembra 2022 (na potvrdení bol uvedený dátum a čas 7. máj 2021 o 8:37:28 h, pozn.). Ústavný súd vo vzťahu k predmetnému rozporu týkajúcemu sa okamihu pridelenia veci dovolaciemu súdu uvádza, že z ústavnoprávneho hľadiska bola v súvislosti s namietaným porušením základného práva sťažovateľiek na zákonného sudcu podstatnou tá okolnosť, že ich vec bola podľa oboch zmienených potvrdení pridelená tomu istému senátu dovolacieho súdu 2 Obdo. Uvedené potvrdzuje aj vyjadrenie najvyššieho súdu z 26. januára 2024 (bod 15 tohto uznesenia), pričom sťažovateľky v rámci svojej repliky neposkytli v tomto smere – okrem zopakovania už v ústavnej sťažnosti predostretých tvrdení, označenia predmetného vyjadrenia najvyššieho súdu ako nepravdivého a nesprávneho a dohadov či špekulácií o ovplyvňovaní dovolacieho senátu – žiadnu relevantnú argumentáciu. S ohľadom na uvedené len samotná diskrepancia v časoch uvedených na potvrdeniach o prijatí podania sťažovateľiek a pridelení ich veci (totožnému) dovolaciemu senátu neindikuje podľa názoru ústavného súdu bez všetkého porušenie ich základného práva na zákonného sudcu tak, ako ho má na mysli čl. 48 ods. 1 ústavy.

31. Za týchto okolností ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľiek v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) napadnutým uznesením najvyššieho súdu ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

IV.4. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

32. Pokiaľ ide o námietku porušenia základného práva vlastniť majetok a práva na pokojné užívanie majetku, z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľky namietali porušenie týchto práv v spojení, resp. ako dôsledok namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a príslušného práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Keďže ústavný súd nedospel k záveru, že by napadnutým uznesením mohli byť porušené tieto práva sťažovateľiek, a tým spochybnená ústavná udržateľnosť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, neprichádzala do úvahy ani možnosť vyslovenia porušenia sťažovateľkami označených práv. S poukazom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť aj v tejto časti odmietol pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

IV.5. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými rozhodnutiami okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu:

33. Reflektujúc petit ústavnej s'ťažnosti s'ťažovateľiek, ako bolo opakovane zdôrazňované, zastúpených kvalifikovaným právnym zástupcom, podľa ktorého k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru malo dôjsť napadnutými rozsudkami okresného súdu a krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ústavný súd dáva do pozornosti svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov nemôže dôjsť samotným rozhodnutím konkrétneho orgánu verejnej moci, ale len jeho postupom (nečinnosťou či nesprávnym alebo neefektívnym postupom). Z uvedeného vyplýva, že v prípadoch, ak s'ťažovateľ namieta porušenie tohto práva konkrétnym rozhodnutím orgánu verejnej moci, nie jeho postupom, ústavný súd takú ústavnú s'ťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (III. ÚS 337/08, II. ÚS 528/2017, I. ÚS 351/2020).

34. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto práva ešte mohlo trvať (napr. II. ÚS 518/2014, IV. ÚS 632/2018, II. ÚS 176/2019). Ak v čase, keď ústavná s'ťažnosť bola ústavnému súdu doručená, už nedochádzalo k porušovaniu označeného základného práva, ústavný súd s'ťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú, pretože konanie o takej ústavnej s'ťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (napr. III. ÚS 462/2017, IV. ÚS 149/2018, II. ÚS 464/2018, I. ÚS 265/2022). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri napr. Obluk proti Slovenskej republike, rozsudok z 20. 6. 2006, č. 69484/01, body 62 a 63; Mazurek proti Slovenskej republike, rozsudok z 3. 3. 2009, s'ťažnosť č. 16970/05).

35. Zo samotnej ústavnej s'ťažnosti a z príloh k nej pripojených vyplýva, že predmetné konanie bolo v merite veci právoplatne skončené napadnutým rozsudkom krajského súdu a následne o dovolaní s'ťažovateľiek rozhodoval najvyšší súd napadnutým uznesením. Z uvedeného je zrejmé, že v čase podania ústavnej s'ťažnosti k namietanému porušovaniu označených práv príslušným postupom okresného súdu, krajského súdu ani najvyššieho súdu už nemohlo dochádzať.

36. Na základe uvedených skutočností ústavný súd pristúpil k odmietnutiu aj tejto časti ústavnej s'ťažnosti ako zjavne neopodstatnenej podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

IV.6. K doplneniam ústavnej s'ťažnosti z 2. augusta 2023 a 9. augusta 2023:

37. K námietkam uvádzaným s'ťažovateľkami v doplnení ústavnej s'ťažnosti (bod 13 tohto uznesenia) ústavný súd uvádza, že uvedenými námietkami sa nemohol zaoberať vzhľadom na viazanosť dvojmesačnou lehotou na podanie ústavnej s'ťažnosti (§ 124 zákona o ústavnom súde), ako aj na § 45 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania (podobne II. ÚS 422/2023, III. ÚS 383/2023). Navyše, ako už bolo zmienené,

doplnenie ústavnej sťažnosti z 2. augusta 2023 adresovala ústavnému súdu tretia osoba, ktorá nebola ani účastníčkou konania o ústavnej sťažnosti sťažovateľiek.

38. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, stratilo opodstatnenie rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľiek uvedených v petite ich ústavnej sťažnosti.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. júna 2024

Peter Molnár
predseda senátu